

STUDENTEN WEEKBLAD

8^e Jaargang.
No. 19.

REDACTEUREN: CH. E. DUTILH, J. A. SCHOUTEN, J. H. TELDERS,
J. P. VALKEMA BLOUW, F. A. VENING MEINESZ. (DELFT)

A. C. JAGER, J. C. DE JOODE, K. F. KATZ, W. J. H. MASCHHAUPT.
VAST MEDEWERKSTER: MEJ. I. WILLEKES MAC DONALD. (AMSTERDAM)

Donderdag
22 Febr. '06.

Dit blad verschijnt Donderdags, behalve in de vacantiën. De abonnementsprijs is f3,50, bij vooruitbetaling f3,— per jaar. De jaargang loopt van 1 October tot 30 September.
De prijs der advertentiën is 10 cents per regel.

J. WALTMAN JR
UITGEVER • DELFT

Inzendingen die Dinsdagmiddag 12 uur niet aan het redactie-adres zijn bezorgd, kunnen niet meer in het eerstkomend nummer worden opgenomen.
Het adres voor redactie en administratie is: Binnenwatersloot 33.

Eerstvolgende Vergadering der Delftsche Redactie ten huize van den heer J. A. SCHOUTEN, Leeuwenhoeksingel 38, op Dinsdag 27 Februari 1906, des middags om 4 uur.

Eerstvolgende Vergadering der Amsterdamsche Redactie ten huize van den heer K. F. KATZ, Weteringschans 233, op Maandag 26 Februari 1906, des avonds om 10 uur.

Studiebelangen. CENTRALE COMMISSIE.

De commissie koos uit de gestelde kandidaten:

Mej. E. VAN WEST
en C. M. SIMONSZ.

Zij verzoekt alle voor de Centrale Commissie bestemde stukken te adresseeren aan den Heer J. H. TELDERS, Spoor-singel 138, of wel in de daartoe bestemde bussen te werpen, die aan het Hoofdgebouw, de Indische Instelling, den Ver-versdijk en het nieuwe Natuurkundegebouw zullen worden opgehangen.

Het schema van een nieuw studieplan.

Meer en meer wordt het ons, studenten, duidelijk, dat er wel wat ontbreekt aan het onderwijs aan de T.H.S. Steeds beter beginnen we te beseffen, dat van onze zijde luide stemmen moeten opgaan, om te wijzen op fouten en om kenbaar te maken, welke toestanden wij gaarne zouden willen hebben, want wij zijn het, die kunnen voelen welken invloed het onderwijs op ons uitoefent. Wat zijn dan de redenen voor de ontevredenheid, die toch ontegenzeggelijk onder een groote groep studenten heerscht? Er zijn er verscheidene, maar mij lijkt de voornaamste deze, dat men hier in Delft moeilijk de gelegenheid kan vinden, zich in een onderwerp behoorlijk te verdiepen. En dit komt, doordat men een zeker programma heeft, dat men in 5 jaar wil afwerken.

Nu wil het ongeluk, dat bij de steeds grooter wordende uitbreiding van de techniek ook dit programma in omvang toeneemt. Hiervan is het gevolg dat er bij de studie een gejaagde geest ontstaat om alles er zooveel mogelijk in te pompen en men moet wel bedenken, dat deze de grootste vijand is van den zoo noodigen rustigen studiegeest. Een groot aantal feiten en onderwerpen worden bestemd om door ons verwerkt te worden. Hierdoor spelen deze bij ons niet veel meer dan de rol van een reiziger, die eenige dagen in een hotel vertoeft, om dan naar elders te vertrekken, want werkelijk, veel kans dat er iets blijft hangen, zoodanig dat het de kiem kan worden van iets goeds, het uitgangspunt van origineele vruchtbare denkbeelden, bestaat er niet.

De uitgebreidheid van het programma brengt met zich mee een groot aantal colleges, een groot aantal teekenuren.

Op een college kan men de stof niet voldoende verwerken, want wil men eens een beetje dieper het waarom van iets begrijpen, dringt zich een vraag aan u op, dan moet men die afsnijden, wil men den draad niet kwijt raken. Is er iets dat ons frappeert, iets dat men even wil vasthouden, omdat men er iets meent in te zien, men moet er van afzien, want het college gaat steeds door. Is het uit, dan volgen eenige andere en daarna moet men gaan teeke-

nen. Overdag heeft men dus geen tijd om het gehoorde behoorlijk te verwerken. Men zou dit dan 's avonds moeten doen. De avonduren zijn echter niet onze krachtigste uren; men heeft dan reeds een heelen dag achter zich. Voorts komt op den avond zooveel neer, wanneer men concientiëus het gehoorde zou willen verwerken. Wil men eens bij een onderwerp wat blijven stilstaan, dan denkt men dadelijk aan het examen dat men te doen heeft en aan de groote hoeveelheid leerstof, die nog te verwerken is. Men kan zich moeilijk vrijmaken van zekeren gejaagden geest, die alle diepere studie belet.

Hoe licht wordt zoo het werk voor ons een sleur! Maar men wil dan ook in zoo'n kort mogelijken tijd zooveel mogelijk weten. Zooveel mogelijk van zijn vak af te weten, zooveel mogelijk wijsheid er in te gieten tijdens ons zijn in Delft, dat is het principe waarop hoe langer hoe verder wordt voortgebouwd. Zal dit wel gunstige gevolgen hebben?

Tegenover dit principe wil ik nu een ander plaatsen. Men moet hier in Delft leeren... zelfstandig en werkelijk wetenschappelijk te kunnen werken en denken.

Het weten zal pas in de 2de plaats genoemd worden. Men moet veel feiten, stellingen, wetten, bewijzen, enz., enz. weten, maar niet zooveel dat men de leerstof niet meer goed kan verwerken en dat men eerder oppervlakkig dan wetenschappelijk wordt.

De groote vraag moet zijn: hoe vormen we menschen, die later, als zij Delft zullen verlaten hebben, uit eigen beweging steeds dieper door zullen studeeren? Hoe kunnen we beletten, dat zij, wanneer ze een baantje verkregen hebben, gaan denken, dat dan hun voornaamste doel bereikt is en dat ze verder met wetenschappelijke studie zoo min mogelijk te maken willen hebben? Hoe kunnen wij hun hier interesseren? Hoe hun leeren wat zelfstandig en wetenschappelijk onderzoeken en denken beteekent en hun de studie zoo opgevat doen lief hebben? Niet door hen vol te gieten met geleerdheid, maar door hun in de eerste plaats het rustige zelf studeeren te leeren.

Hoe kan men nu hiertoe komen? Als uitgangspunt kies ik de colleges zoo als zij tegenwoordig zijn. Deze geven in de eerste plaats een overzicht en zijn als zoodanig op dit oogenblik haast onmisbaar. Dan helpen zij u de leerstof er in te gieten. Hetgeen eens gehoord is, kan men bij nog eens naverken makkelijker onthouden.

Maar leeren zij u denken, leeren zij u zelfstandig studeeren? Zij zijn in veel meerdere mate geschikt om u iets in te gieten, dan u zelfstandig te leeren denken.

Nu zou ik het ingiet-element er uit willen hebben en er iets voor in de plaats willen brengen dat u leert nadenken. Ik zou er van willen maken een college, waarin gij zelf conclusies moet trekken uit onderwerpen, die een professor voor u uitkiest. Een college waarin gij zelf de vragen moet trachten te beantwoorden, die tot u worden gericht, vragen, waarvan de professor weet dat ze een inzicht kunnen geven in zeker onderwerp. Zoo zult gij leeren u zelf op een heldere juiste manier vragen te stellen, wanneer gij verder zult studeeren.

De eenige manier om dit in toepassing te brengen is, door onze tegenwoordige colleges te vervangen door responsie-colleges.

Deze moeten echter niet het karakter dragen van het overheeren van een lesje.

Zij moeten u leeren denken volgens de methode, die de professor door zijn groote ervaring goed gevonden heeft.

Nooit leert men beter van iemand de methode van denken kennen, dan wanneer hij u steeds vragen stelt.

Naar ik hoor, placht de Hoogleeraar Schroeder van der Kolk zulke colleges te geven. Deze gaf echter nog wel gewone colleges. Op zijn reponsie-colleges vroeg hij dingen, die hij niet behandeld had, maar die men uit het door hem voorgedragene kon concludeeren.

Zouden wij op deze wijze niet veel beter van de kracht van onze Hoogleeraren kunnen gebruik maken en zouden professoren en studenten elkaar niet voortdurend aansporen tot krachtiger studie? Vooral doordat de studenten op hunne beurt vragen zouden kunnen stellen? Zou er ten slotte geen groote intrest gaan bestaan voor de opgeworpen moeilijkheden?

Maar, zal men wel alreeds tot zichzelf gezegd hebben, als de studenten niets weten? Het bijbrengen van kennis moet niet meer geschieden op colleges. Allereerst omdat de krachten van onze professoren op andere manier beter op den voorgrond kunnen komen. Dan omdat men licht weder zou vervallen in de bezwaren in de inleiding van dit stuk genoemd, n.l. dat ons weder de tijd zou gaan ontbreken om rustig de leerstof te verwerken.

Willen we hier leeren studeeren, dan moet ons veel tijd daarvoor gelaten worden.

Nog een bezwaar van college-loopen is, dat een college zich altijd naar het gemiddelde moet schikken, waardoor er altijd studenten bestaan, die zich zitten te vervelen en anderen die het niet kunnen volgen.

Ten laatste wordt ons de leerstof op een college te veel ingegoten. Willen we zelfstandig leeren studeeren, dan moeten we ons de kennis zelf veroveren.

Maar heeft men geen colleges meer zooals ze nu gegeven worden, dan heeft men geen leidraad meer, en deze is toch onmisbaar. Wil men uit boeken gaan studeeren, dan kost dit ontzaglijke moeite en wel omdat het overzicht ontbreekt. Men weet niet welke de voornaamste punten zijn.

Maar in deze bezwaren is uitstekend te voorzien. De professoren zouden elementaire werkjes kunnen schrijven. Deze zouden alleen moeten dienen om de voorname punten op den voorgrond te brengen. Verder zou dit werkje gevolgd moeten worden door een ander, dat den overgang zou moeten vormen tot de standaardwerken. In dit 2de werkje zouden de bronnen nauwkeurig opgegeven zijn, met behulp waarvan men dieper door zou kunnen studeeren.

De wijze van studeeren zou nu deze zijn.

Men begint met het elementaire werkje te leeren. Dit dient dus alleen om den weg te leeren kennen, om te weten wat het vak, dat men gaat bestudeeren, omvat, en om te zorgen dat men niet te veel afdwaalt. Dan begint men met het meer uitgebreide boek te bestudeeren. Nadat men hierin een stuk heeft gelezen, gaat men er rustig zijne beschouwingen over houden en doet dit door zich allerlei vragen te stellen. Welk soort van vragen men zich stellen moet, hoe men deze het best inkleedt, dit zal men op de responsie-colleges gaan voelen. Voelt men naar aanleiding van een vraag, hoe oppervlakkig nog het inzicht is, dat men in zeker onderwerp heeft, dan stapt men naar de bibliotheek en raadpleegt het standaardwerk dat men ziet opgegeven. Bevredigt dit nog niet, dan is het responsie-college de uitgezochte plaats om het onderwerp ter sprake te brengen.

De stof, die men bestudeert, kiest men dus eenigszins zelf uit. Men zal daarom misschien van sommige onderwerpen niet veel méer afweten dan de elementaire kennis die men uit het 1ste boekje geput heeft. Maar heeft men eenmaal leeren studeeren en is men vol intrest voor zijn werk geworden, dan zal men van de studie in Delft de leemten volledig en grondig aanvullen.

Om de verscheidenheid in onderwerpen en om iedereen een grondige beurt te kunnen geven, zal zoo'n college door weinigen, b.v. tien te gelijk, gevolgd moeten worden. Op de uitvoering van het plan wil ik hier niet verder ingaan, omdat het mij nu alleen nog maar om het schema te doen is.

Alleen zou ik dit hier nog willen opmerken, dat die responsie-colleges niet verplicht zouden zijn. Maar dat iets zou moeten bepaald worden dat een dubbel voordeel zou hebben. De responsie-colleges zouden aanleiding moeten kunnen geven tot vereenvoudiging van het examen.

Hierdoor zou dan een prikkel bestaan om de colleges bij te wonen en er zou een vereenvoudiging van de examens mogelijk kunnen zijn.

Ten slotte zouden de studenten nog op een andere wijze kunnen profiteeren van een studie, die hunne Hoogleeraren gemaakt hebben en maken.

Dit is, wanneer deze laatsten zoo nu en dan, wanneer zij daar een onderwerp voor beschikbaar zouden hebben, hunne studenten in aanraking zouden brengen met de groote vraagstukken hun vak betreffende. Wanneer zij dus in een lezing hunne studenten een of ander interessant onderwerp zouden voordragen. Dit zou dan nog meer koelheid en onverschilligheid verdrijven en het zou aansporen tot een nog ernstiger en dieper opvatten van de studie.

R.

Aan E. M. v. d. Zijl.

Vereischte ons onderschrift onder Uw artikel reeds door zijn korthed — waardoor het meer scheen te zeggen dan ondergeteekenden bedoelden — (tevens weer een gevolg van de haast, waarmede het geschreven is, wilde het nog worden gezet) een nadere toelichting, te meer dwingt Uw antwoord ons er even op terug te komen. De laatste alinea, waarin wij 't verschijnen van Uw artikel in dien tijd betreuren, behoeft na Uw vraag aan de redactie om terugname geen nadere uiteenzetting. Wel onze verklaring, dat het meereel der Bondsleden het niet eens was met Uwe meening, een verklaring gesteld tegenover Uw geloof in het omgekeerde. Gij gelóófdet, wij verkláárd en wel op grond van de motie, aangenomen in de voorlaatste Bondsvergadering en gepubliceerd tegelijkertijd met Uw artikel, welke motie zich uitsprekt tégen studieleden, (zoo ook Uw artikel), maar tevens het streven van het Corps in dezen waardeert. Zoo niet Uw artikel. De motie zegt o. m.: we waardeeren het streven, maar er bestaan voor ons redenen, waarom wij het niet eens zijn met het studielidmaatschap, dus zonder eenige animositeit willen we er over van gedachten wisselen; E. M. v. d. Zijl evenwel schrijft: waar zien jelui ons dan toch wel voor aan, dat je met zoo'n voorstel durft komen?

Dit leek ons nu juist niet hetzelfde, en het laatste in strijd met den geest der Bondsvergadering. Aan ons de schuld dat 't onderschrift den indruk gaf het geheele artikel voor Uwe persoonlijke meening te verklaren, waar slechts een gedeelte was bedoeld.

Wat het niet lezen van Uw artikel betreft, ge vergist U, waar ge ons verwijt onze inlichtingen te hebben ingewonnen bij iemand, die geheel buiten de redactie staat.

Wij wisten wat er in stond en waren geplaatst voor de keuze, het wél te lezen, dus een volgend weekblad af te wachten, dús voor de algemeene vergadering niet te spreken, óf het niet lezen ('t was reeds ter perse) en o. a. afgaande op de gegevens van een der redacteuren er vóór Woensdag tegen op te komen.

We kozen het laatste, lazen het niet alvorens te spreken, en hebben alzoo die schuld op ons genomen, berustend in een verwijt, dat ons, niet van allen grond ontbloot, zou treffen.

R. W. VAN DER VEEN.
J. J. TERWIEL.

Over Oorlogskansen.

Voor eenige weken bracht het S.-W. ons eene bespreking van een boek van „Seestern”: „1906, Der Zusammenbruch der alten Welt”. Ik had den roman toen nog niet gelezen, maar kreeg uit de recensie den indruk, dat het niet veel bijzonders kon zijn, tenminste, wanneer men hooger eischen stelt, dan aan de eerste de beste fantasie over gebeurtenissen, van welke niemand nog iets kan weten. Het is me dan ook gebleken, niets meer dan een aardig geschreven fantasietje te zijn, een roman van het soort, waarvan er dertien in een dozijn gaan, die geen enkel belangrijk gezichtspunt opent en waarin over de oorzaken, die tot een oorlog kunnen leiden, met weinig prijzenswaardige volharding wordt gezwegen.

Dit boek is alléén belangrijk als typisch staaltje van burgerlijke geschiedschrijving. De oorlog wordt veroorzaakt door „een onbeduidend voorval te Apia.” Dat lijkt frappant op het „enkele woord van Petter en Oudegeest,” dat indertijd de spoorwegstaking zou hebben gemaakt. „Seestern” gaat nog een klein beetje verder: hij heeft een oorlogszuchtige

stemming ontdekt bij de Franschen, Engelschen en Duitschers. Men zie nu, waar hij die stemming vandaan laat komen. Men ziet helaas niets. We worden omtrent de herkomst geen greintje wijzer, en moeten aannemen, dat òf die stemming op een mooien dag van den hemel kwam aanwaaien, òf dat de oorzaak van haar ontstaan des heeren „Seestern”s kouwe kleeren niet raakt.

Dit is de grondfout van dit boek, dat ons als ernstig bedoeld en belangrijk wordt voorgezet, en dat per slot niets meer is dan een zeer alledaagsch leuterpraatje. De hoofdzaak, de botsingen op economisch gebied en de daaruit voortgevloeide politieke verwickelingen worden kalm genegeerd, en de schrijver begint daar, waar hij had moeten ophouden: bij den oorlog. Geen poging wordt gedaan, den als te verwachten voorgestelden krijg te verklaren; aan pogingen, het bloedig conflict in al zijne schrikwekkendheid af te beelden, ontbreekt het daarentegen allerminst. Maar het is alles pure fantasie en van niet de minste waarde. Wie zoo'n boek de wereld instuurt, kan den schijn niet vermijden, van de oogenblikkelijke spanning partij te trekken, om door middel van een sensatie-roman den menschen geld uit den zak te kloppen.

Wie de schrijver is, die zich achter het pseudoniem verschuilt, doet weinig ter zake. De onderstelling, dat het de Deutsche keizer zou zijn, is meer dan zot. Wie ter wereld verwacht van Wilhelm, die waarlijk geen moeite heeft gespaard, den oorlog uit te lokken, dat hij als resultaat van dien oorlog zou voorstellen, dat de macht over Europa uit de handen der Germaansche volkeren zou worden verplaatst in die van Amerika en Rusland? Maar wie ook de schrijver mag zijn, een goed chauvinist is hij zeker, en een van het achterlijkste soort. De „frischheid” van dit boek is dan ook meer dan twijfelachtig. Het is niet onvermakelijk, te zien, hoe de Amsterdamsche boekbespreker van het S.-W. er invliegt, als hij de Nederlanders op een toon van „dat komt er nou al van” de gevolgen voorhoudt, die uit hunne houding tegenover Duitschland zouden voortvloeien. Hij ziet blijkbaar absoluut niet, waar het Duitschland al sedert jaren om te doen is. Er is geen sprake van „helpende handen”; wèl van grijpende, die al lang zouden hebben ingepalmd, wat voor den Duitschen handel van zooveel belang is, wanneer de vrees voor Frankrijk en Engeland die handen niet thuis had doen houden. Wanneer C. A. J. minder romannetjes en meer over politiek las, dan zou hij weten, hoe huiverig men nu reeds is, een post-unie met Duitschland te sluiten, omdat men vreest, dat dit het begin zal zijn van het einde van onze nationale zelfstandigheid.¹⁾ En wat voor „Seestern” een verzuimde gelegenheid is, is door onze politici, die niet van plan zijn, den eersten den besten Duitschen chauvinist tot leidsman te kiezen, steeds als een nationale ramp beschouwd, die, zoo mogelijk, moet worden afgewend.

Als goed chauvinist vindt „Seestern” het noodzakelijk, de sociaal-democratie ook nog een veeg uit de pan te geven. En welk een! Een, die als terloops en zonder kennis van de zwakste plek schijnt te zijn toegebracht. „Seestern” weet blijkbaar niet, hoe de sociaal-democraten in het algemeen over een oorlog denken, en hij bazelt nu maar wat over oppositie in den Rijksdag, over een socialisten-opstand te Charleroi, die met een onderlinge vechtpartij der revolutionaire leiders eindigt, over den diepen indruk, die dit op de voormannen van het Deutsche proletariaat zou maken. Waarlijk, socialisten-bestrijding van dit gehalte is alleen gevaarlijk voor de reputatie van den man, die haar als ernstig laat gelden. Ik kom op dit punt later nog terug, en zal er dus voorloopig over zwijgen.

* * *

De internationale politiek is het laatste half jaar een stadium ingetreden van dien aard, dat met geen mogelijkheid te zeggen valt, waar de verwickelingen toe zullen leiden. Er kan oorlog komen, maar er bestaat evenveel kans, dat de vrede zal worden gehandhaafd. Wat met zekerheid kan worden nagewezen, zijn de motieven, die, wanneer in de naaste toekomst oorlog komt, daartoe zullen hebben geleid. Die motieven moeten worden gezocht in de economische belangen der elkaar vijandige rijken, en houdt men dit in 't oog, dan ziet men ook aanstonds, waarom juist door Duitschland de vrede het sterkst wordt bedreigd.

In onzen tijd, nu bijna alle voornaamste landen industrie-staten zijn of bezig zijn het te worden, kunnen ze hunne producten aan elkaar niet meer kwijtraken en trachten ze

afzetmarkten te verkrijgen. Het bezit daarvan is voor het kapitalisme een levensvoorwaarde, en ter voorkoming van een binnenlandsche crisis is het wel gedwongen, op een of ander geschikt stuk van de wereld beslag te leggen. Engeland, dat zich in het laatst der achttiende en het begin der vorige eeuw met ontzaglijke snelheid als industriestaat omhoog werkte, en tot zijn geluk nog geen noemenswaarde concurrentie op industrieel gebied ondervond, gevoelde dien drang het eerst, en begon met het zenden van zendelingen en bijbels en ionever en troepen naar het gebied van diverse „heidensche” volkeren, die „bekeering” en „beschaving” plotseling broodnoodig bleken te hebben. Het kaapte en roofde op waarlijk vrome wijze al wat er aan goede stukken afzetgebied te vinden was.

Andere rijken volgden. Nederland, dat door den uit Indië verkregen rijkdom de behoefte aan industriele ontwikkeling minder voelde, gebruikte zijne koloniën niet zoo zeer als afzetmarkt, dan wel als object van uitbuiting, en is daarbij tot dusverre zoo wèl gevaren, dat voor industriele ontwikkeling weinig reden scheen te bestaan.

Na Engeland waren het vooral de Vereenigde Staten, die op afzetgebied uitgingen, en toen Frankrijk, dat zeer goede kolonies bezit. Ook Rusland en Japan kregen afzetgebied noodig, en lieten beiden het oog vallen op Mantchoerië. Engeland, dat in Voor-Indië groot gevaar zou loopen, wanneer het met Rusland in een oorlog mocht worden gewikkeld, blies dit vuurtje nog wat aan, en zoo ontstond de jongste oorlog, die Rusland en Japan beiden zoodanig uitputte, dat het niet te verwachten is, hen in de naaste toekomst weer als oorlogvoerende partijen te zien optreden. Bovendien heeft Rusland door de binnenlandsche revolutie, die voorloopig nog niet uit is, en Japan door den hongersnood in eigen huis handen vol werk, zoodat van dien kant voorloopig wel elk oorlogsgevaar bezworen is.

Nu de andere industriestaaten de beste stukken afzetgebied reeds hebben ingepalmd, komt Duitschland te laat. Het heeft Kiautschau „gepacht”, in de hoop, aldus een vaste basis te hebben, van waaruit het bij gunstige gelegenheid zijn gebied zou kunnen uitbreiden. Maar nu kan het er op rekenen, dat Engeland en Japan angstvallig daartegen zullen waken. Het zit opgescheept met een kolonie, die handen vol gelds kost en zelf niets oplevert. Met Zuid-West-Afrika staat het al precies zoo. Hier woont op een oppervlakte van 835,000 vierkante mijlen een bevolking van niet meer dan 200,000 zielen, die bovendien allesbehalve rustig is en welker opstandigheid de meening wettigt, dat men hier zijne handen in een wespennest gestoken heeft. Nieuw-Guinea is al evenzeer waardeloos. Welke ongelooftelijke uitgaven Duitschland zich ondanks dat getroost, blijkt uit een opgave uit de „Kölnische Volkszeitung”, volgens welk blad de totale kosten in de laatste twintig jaar bedroegen 753,542,300 mark, terwijl de uitvoer naar deze koloniën bedroeg 318 miljoen mark. Wanneer men bedenkt dat de handel tusschen Nederland en Duitschland in een half jaar een even hoog bedrag vertegenwoordigt, en het grootste deel van deze uitgevoerde artikelen bestaat uit levensmiddelen, equipmentsstukken enz. voor de militairen, dan zal men inzien, dat al deze pogingen tot kolonisatie schitterende mislukkingen zijn.

Voor een goed deel heeft Duitschland deze mislukkingen aan Engeland te danken. Engeland ziet in Duitschland zijn gevaarlijksten concurrent, en gunt elk hoekje van de wereld liever aan den duivel dan aan het rijk van Wilhelm. Vandaar zijn intrigeeren in de Marokkaansche kwestie. Voor eenige jaren heeft het op Egypte beslag gelegd, dat nu feitelijk een Engelsche kolonie is, en als vergoeding daarvoor, alsmede uit voorzorg, erkende het in een onder-onsje aan Frankrijk, dat de oudste rechten op Egypte meende te hebben, diens rechten op Marokko. Zelf wil het dit niet hebben, om bij een eventueel conflict geen al te gemakkelijke prooi te worden van een Fransch leger, dat van uit Algerië de Marokkaansche grens zou kunnen overtrekken. Voor dat bezetten van Marokko door Frankrijk is Duitschland doodsbenauid, want dan is Frankrijk in de gelegenheid de Deutsche producten daar van de markt te weren. De reis van den Deutschen Keizer naar Tanger diende dan ook alleen, om Marianne en John Bull aan het verstand te brengen, dat men Marokko als onafhankelijk land beschouwd wil zien, waarop, als het Duitschland niet gegund wordt, de andere rijken al evenmin rechten bezitten.

De oorlogzuchtige stemming in Duitschland is een gevolg van de tegenwerking, die het letterlijk overal van Engeland ondervindt. Zelfs het voornaamste van wat het heeft, is zonder Engelsche en Fransche toestemming niet bereikbaar.

¹⁾ Hij leze eens het hoofdartikel in „De Amsterdamer” van 4 Februari 1906.

Deze rijken samen sluiten gemakkelijk de Middellandsche Zee af; Koweit, het eindstation van den met behulp van Duitsch kapitaal aangelegden Bagdad-spoorweg, is, daar Engeland de Perzische Golf beheerscht, ook al niet te benaderen, als John Bull het niet wil en in de Chineesche Zee kan Duitschland niet komen, wanneer Engeland en Japan den doortocht willen verhinderen.

M. K.
(Wordt vervolgd.)

Een vraag.

Aan C. M. S.

Veroorloof me een enkele vraag naar aanleiding van den aanhef van Uw eerste artikel over werkeloosheid.

Ge zegt daar: „Zeker, het historisch materialisme is wel „in zijne volstrektheid niet juist, doch het is het leitmotief „in eene wereldsymphonie”.

Wat bedoelt ge daarmee? Het historisch materialisme het „leitmotief in een wereldsymphonie”. Ge wilt hiermee waarschijnlijk zeggen, dat het is een leidraad bij een zeer belangrijk onderzoek, dat naar den samenhang der geschiedkundige verschijnselen. Dat ben ik met U eens. Maar ik hoop, dat ge het historisch materialisme met me zult willen beschouwen als een hypothese ter verklaring van empirische verschijnselen, van dezelfde geldigheid en dezelfde kracht als de wet der zwaartekracht ter verklaring van de verschijnselen van den vrijen val. Wat beteekent het dan, te zeggen, dat het in zijne volstrektheid onjuist is? Slechts één van beiden kan waar zijn: het historisch materialisme is juist, of is het niet. Men miskent zijn ware karakter, door het eene betrekkelijke juistheid toe te schrijven. Stel U voor eene betrekkelijke juistheid der gravitatie-wet! Dit zal U zelf dwaas voorkomen, en toch begaat ge die dwaasheid ten aanzien van het historisch materialisme.

Wees dus zoo goed, eens even duidelijk uiteen te zetten, wat ge met dat zinnetje hebt bedoeld. Is het historisch materialisme onvoldoende gebleken als verklaringsmethode voor een periode in de geschiedenis? Of bedoelt ge, dat het een logische fout is, den grond van maatschappelijke veranderingen te zoeken in veranderingen in de economische structuur der maatschappij?

M. K.

De economische beteekenis van het Zuiderzee-vraagstuk.

Op Dinsdag, den 20sten Februari, had de Sociaal-technische vereeniging van democratische ingenieurs en architecten een vergadering belegd over de economische beteekenis van het Zuiderzee-vraagstuk, met als spreker den heer A. A. Beekman, lid der Zuiderzee-vereeniging.

Na een inleidend woord gaf spreker een kort historisch overzicht van den loop van het Zuiderzee-vraagstuk: de oprichting van de Zuiderzee-vereeniging in 1886, haar plan tot afsluiting en drooglegging en de wijzigingen daarin voorgesteld door de Staatscommissie in haar rapport van 1894, — daarna aan de hand van zijne duidelijke kaarten enkele Technische hoofdzaken in herinnering brengend.

En nu, vroeg spreker, het uitgangspunt van alle economische overwegingen, — hoeveel kost dat? — De Staatscommissie sprak in haar rapport van 189 miljoen, uit te geven in den tijd van 33 jaren. De verdeeling van de uitgaven over dien tijd is niet geheel gelijkmatig: elk jaar zal door den Staat — want de Staatscommissie oordeelde eenstemmig dat slechts de Staat zoo'n werk kon en mocht uitvoeren — geleend worden wat noodig is, zoodat ook elk volgend jaar rente moet worden betaald van een hoog bedrag. Tot het 17e jaar van de uitvoering ziet men geen baten; dan vloeit ook een steeds stijgende opbrengst in de Schatkist. Tot het 27e jaar is jaarlijks gemiddeld 1½ miljoen betaald, maar van hier af overtreffen de inkomsten de uitgaven. In het 37e jaar, wanneer op den afloop van het geheele werk en op de volle opbrengst van alle grond mag worden gerekend, is, netto, uitgegeven 208 miljoen, waarvoor men heeft gekregen 194,000 H.A. van den allerbesten grond, wat per H.A. nog heel wat minder is dan de verkoopwaarde in de slechtste jaren, van alle gronden door elkaar gerekend.

Betreffende de wijze van uitgifte van den gewonnen grond, wees spreker er op dat, hoewel een definitieve oplossing

nog niet was vastgesteld, gewaakt zal worden tegen het ontstaan van het gewone pachtstelsel, integendeel zal gestreefd worden naar het doen opkomen van een aan het vaderland verknochten eigengeërfden boerenstand.

Spreker ging er nu toe over, de voor- en nadeelen van de afsluiting en gedeeltelijke drooglegging der Zuiderzee te bespreken.

Als een van de allerbelangrijkste indirecte voordeelen noemde hij de mogelijkheid van betere waterverversing voor Noord-Holland en voor Friesland: de grootste deelen dezer provinciën zijn bij droogte, des zomers, geheel of bijna geheel van zoetwater-toevoer verstoken, wat groote nadeelen vooral voor landbouw en veeteelt oplevert; zoo woonde spreker dit jaar in Medemblik bij, dat een emmer drinkwater 16 cent kostte; zoo moesten boeren in Friesland vee verkoopen, omdat er geen voer voor was. Uit het zoetwater-reservoir, dat het IJselmeer ná de afsluiting weldra worden zal, zullen deze streken haar water-voorraad, wanneer noodig, kunnen aanvullen, wat alleen reeds een allerbelangrijkst, hoewel niet onder cijfers te brengen gevolg der afsluiting wezen zal.

Uitvoerig behandelde spreker de bezwaren tegen de plannen, ingebracht ter verdediging van de bedreigde Zuiderzee-visscherij. Een commissie van de Zuiderzee-vereeniging, benoemd, omdat het College voor Zeevisscherijen, dat onder 't vorig ministerie rapport uitbracht, zijn eigen bronnen niet geheel betrouwbaar achtte, moest een voortdurenden, snellen achteruitgang van het visschersbedrijf op de Zuiderzee konstateeren; vele visschers steken diep in schulden, meermalen kon voor vernieuwing van schip en want niets overgelegd worden, veel visschers moeten 's winters bedeed worden (in Bunschoten 18, in Elburg 24⁰/₁₀!). De oorzaken zijn volgens de commissie o.a. het invoeren van betere, doch in onderhoud zeer dure wetten, en vooral de konkurrentie van de Noordzee-visscherij, die met de groote aanvoeren der trawlers de prijzen drukt. Alzoo is de broodwinning der Zuiderzee-visschers toch ten ondergang gedoemd; hun een schadeloosstelling te geven komt de commissie behoorlijk voor, maar het Zuiderzee-plan mag om de verdwijning der visscherij niet tegengehouden worden. Voor de ruim 3 duizend visschers, die hun broodwinning verliezen, zal men in de plaats krijgen een bevolking van 2 of 3 honderd duizend zielen, voor wie op vruchtbaren grond werk en brood beschikbaar komt. Dat deze menschen niet te vinden zouden zijn, behoeft men niet te vreezen: uit het steeds stijgen der pachten, uit de emigratie van landbouwers naar Amerika volgt dat wij bouwgrond te kort komen.

Soms wordt de raad gegeven liever de goede gronden der Zuiderzee geleidelijk in te polderen, dan zoo'n groote nitgave ineens te doen; spreker achtte dit een verspillen van millioenen, waar dan zoo ontzaggelijk veel grooter lengte aan zeedijken moet worden aangelegd.

Wordt door enkelen de urgentie van het plan betwist en gewezen op den voorrang van sociale wetgeving, zoo moest spreker hier tegenover vragen of het in kultuur brengen van zooveel goeden grond niet een prachtig middel was om sociale toestanden te verbeteren.

De voorzitter der Sociaal-Technische-Vereeniging, de heer Bakker Schut, die de vergadering presideerde, zeide in zijn slotwoord te betreuren dat de vergadering zoo schaars was bezocht, en meende — zeer zeker terecht — dat de afwezigen veel gemist hadden. Inderdaad, het is ongelukkig zoo weinig belangstelling het toekomstig technisch intellect blijkt te koesteren voor onderwerpen die ook maar éven buiten het vak gaan. Het is te hopen dat de afdeeling van de sociaal-technische, die Maandag a. s. zal worden gekonstitueerd, beter begrip zal verspreiden over het belang ook van het sociale doel van des ingenieurs werkkring.

H. T. K.

(Zie vervolg Tweede Blad.)

TWEEDE BLAD

behoorende tot het STUDENTEN-WEEKBLAD
van 22 FEBRUARI 1906. No. 19.

Strijdkreet.

(Dus greep zij naar een scherpe pen,
Zij stak dien in een pot.
„Nu zal ik toonen wat ik ben”
En schreef de punten bot.
SPEENHOFF).

De heer E. M. v. d. Z. heeft in zijn stuk in 't vorige S.-W. groot gelijk!

't Corps heeft zich maar niet met studentenaangelegenheden in te laten. Een dergelijke brutaliteit gaat te ver. 't Was nog niet genoeg, dat 't vriendelijke verzoek van 't bondsbestuur om alsjeblieft erkend te worden werd afgevoerd, neen 't Corps, onder zijn despotieken en tyrannieken Senaat, gaat nog verder: 't wil professoren onderwerpen, de bondsleden voor zich laten buigen in 't stof en ons arme vrouwelijke studenten laten zuchten in den donkersten en griezelligsten achterhoek van volkomen negeering.

Maar wij zullen ons niet laten treden met de voeten, wij zullen opstaan en sterk zijn!!!

Neen, ernstig meent 't Corps het niet met de studiebelangen; dat blijkt wel uit het feit, dat wel oud-senatoren uitgenoodigd waren ter vergadering (en terecht; er staan hier gewichtige belangen op 't spel), waarop de kwestie werd besproken, maar niet 't bestuur der Delftsche Vrouwelijke-Studenten-Vereeniging.

Hoon en schande zij des senaats loon voor dergelijk vergrijp.

De D.V.S.V. heeft als vereeniging naast 't Corps ook belangen, die bij deze zaak geraakt worden.

't Had op den weg van het D. S. C. gelegen, toen te toonen, hoe zij deze zaak als van algemeen belang zijnde wenschte te behandelen, met ter zijde zetting van alle kinderachtige en kleinzielige tradities, als: geen vrouwenkiesrecht en andere.

Maar we zullen ons voorbereiden voor den strijd, we zullen ons allen oefenen in den wapenhandel, we zullen worden tweede Kenau Hasselaars, en de strijd, die volgen zal, zal bloedig zijn. Geen Corpslid zal er heelhuids afkomen, krabben zullen we, krabben en bijten. En de overwinning zal natuurlijk ons zijn, want, wie het recht aan zijn zijde heeft, overwint, dat gaat altijd zoo in de romans.

Daarom dus: weg met het Corps! Gij niet-Corpsleden, vereenigt U met ons! Bereidt U met ons voor ten strijde! Onze wraak zal zoet zijn!

Ende uw loon zal groot zijn, want dat zal zijn, dat wij, Delftsche Vrouwelijke-Studenten-Vereeniging, U, strijders voor onze zaak, met algemeene stemmen zullen benoemen tot: Studielid Honoris Causa.

MADemoiselle $\frac{dy}{dx}$

Tentoonstelling A. Derksen v. Angeren op de Leeszaal van de Societeit Phoenix.

Evenals vroeger met werken van Heyenbrock had de vorige week op de Leeszaal een tentoonstelling plaats van aquarellen, teekeningen, etsen van Derksen van Angeren.

Zooals velen zullen weten is de Heer Derksen van Angeren een jong kunstenaar hier ter stede, die het mooie in Delft's vlakke omgeving zeer sterk voelende, geen ander plekje van Holland's bodem aantrekkelijker en meer waard vindt om uit te beelden dan het rustige landschap van groene wei, oude tuin en huizenkantjes, stille boomen en smoeselig water, dat onder den grooten blauwen hemel in rustige harmonie ons oude stadje omgeeft.

Hij is een self-made-man, heeft nooit leiding gehad en begrijpt daar geloof ik de waarde ook niet van.

Het is dan ook wèl waar, dat „leiding” vaak verderfelijker is, wanneer ze bestaat namelijk in het bijbrengen van een algemeene wijze waarnaar men kan werken — om iets „moois” voort te brengen — in een dood-kijkerij op materiebehandeling, die menig talent heeft doen ondergaan in kunsteloze virtuositeit.

Maar aan de andere zijde zijn het slechts de zwakke

naturen, die hun heele leven blijven zuchten onder eens bijgebrachte maniertjes. Waarlijk groote kunstenaars komen ook daar spoedig bovenuit en vinden de ééne ware manier: zich zelf te geven.

En een maatstaf bij kunstbeoordeeling moet daarom zijn: heeft deze schilder, musicus, dichter mij iets gegeven van zich zelf, heeft hij de voor hem eenig ware mogelijkheid van weergeven gegrepen en vastgelegd?

De Heer Derksen van Angeren is zonder twijfel kunstenaar.

Hij was dit het sterkst in zijn naïeven tijd, toen hij nog niet wist hoé of hij doen moest; toen hij zijn eerste etsen maakte.

Ziet eens het portret van zijn grootmoeder. Ik ken geen ets waar de techniek van het etsen zoo weinig deugt als in deze . . . en toch heeft D. v. A. hier zijn voor mij mooiste uiting gegeven.

Het is een diep-weemoedige ets. Als men haar wat langer beziet, (wanneer de hinderlijkheid van het onbeholpene weggezaakt is), dan komt zoo langzamerhand een heel verhaal uit die oude oogen tot je en begint de omslagdoek in zijn vreemde frommels te spreken, dan zeggen die oude handen heel veel.

Het portret van D. v. A's Grootmoeder moet onder een groote emotie ontstaan zijn en de weerbarstige stof en de nog onbeholpen hand vermochten niet de uitdrukking van die emotie te smoren, maar ze nog opgebeurd tot iets dat sterker ontroert.

Ook in de and're eerste etsen treft mij een eenvoudige echtheid.

Langzamerhand stel ik mij voor dat D. v. A. de techniek, de handigheid te pakken kreeg. Hij begon zoo langzamerhand te wèten hoe hij doen moest om een voor Jan-alleman behagelijk prentje te maken.

En die daaronder raakt, zakt weg als in drijfzand.

Wie gaat werken om „mooi” gevonden te worden — is 't zekerst bezig leelijke dingen te maken.

Van Angeren schijnt mij iemand die een groote begaafdheid van Moeder Natuur heeft meegekregen. Hij heeft al zeer spoedig de uiterlijkheid van het schildersvak te pakken gehad en zooals ik boven zeide, hij heeft zich niet kunnen onthouden van het maken van aardige prentjes.

Langzaam aan worden zijn voortbrengselen minder. De eenvoudigheid verdwijnt in veel etsen, om plaats te maken voor een zekere emotielooze vlakheid.

De meeste etsen van pasgeleden zeggen mij niets. Men ziet ze aan en men voelt er weinig bij.

Ik meen dat v. A. op den verkeerden weg is. Zijn rustige verlatenheid, gevolg van zijne onbekendheid, maakt zoo langzamerhand plaats voor een zekere erkenning van zijne verdiensten. Studenten, die van kunstenaars houden, zoeken hem op, men gaat zelfs onder zijn leiding teekenen; hij zendt in op tentoonstellingen, men bespreekt zijn werken.

En met de bekendheid gaat de rust, en met de rust de eerlijkheid van het als-onbewust zich geven.

Ik zou nu ook in plaats van dit hebben kunnen schrijven: dat en dat was heel verdienstelijk en dit en dit was aardigst, maar ik ben bang dat ophemelarij in een stadium als waarin de heer D. v. A. zich nu bevindt, verkeerd is.

Ik houd den heer D. v. A. voor een talentvol mensch, voor iemand, die als hij zich zelf kan worden, en maar heel eenvoudig zich zelf kan geven, iemand is, waarvan we veel zullen kunnen verwachten.

Moge een volgende tentoonstelling van zijne werken deze verwachting vervullen.

V. B.

INGEZONDEN.

Oorlog en Vrede.

Strijd is er overal en altijd geweest en zal er ook wel altijd blijven. Strijd is er in den handel, in de politiek, in de industrie, en waar hij op eerlijke en menschaardige wijze gevoerd wordt, kan hij groote voordeelen opleveren en verdient dan ook geen afkeuring.

Een manier van strijdvoeren is er echter, die wel zeer

veel nadeelen oplevert, maar weinig of geen voordeelen, die daar tegen op kunnen wegen, n.l. „de oorlog”.

Er zullen tegenwoordig geloof ik maar weinig menschen zijn, die den oorlog zouden verkiezen boven den vrede. En wat zou de oorlog ook voor voordeelen kunnen brengen, die opwegen tegen het verlies van een gedeelte der burgers, zoowel van de winnende als van de verliezende partij? Bovendien, is het niet onbillijk, dat iemand, die anders niet gaarne zijn geweten zou bezwaren met een moord, in oorlogstijd gedwongen wordt, zooveel mogelijk anderen te dooden, die misschien een andere taal spreken dan hij zelf, en een anderen uniform dragen, maar die dan toch evengoed mensch zijn, en die hem persoonlijk niets in den weg hebben gelegd, dat dien moord maar eenigszins zou kunnen motiveeren?

En ook omgekeerd loopt hij natuurlijk kans een ellendigen dood te vinden, ver van hen, die hem lief zijn, en met verlangen zijn terugkomst tegemoet zien.

Maar, zeggen de voorstanders van den oorlog, wat is dit in vergelijking met de belangen van het vaderland? Och neen, het is niets, moet ge zeggen, als daar een 50000 man in eenige dagen sneuvelen op een ellendige manier, niets.... dan een moord op groote schaal, en wanneer ge dit niets noemt, begrijp ik wel, hoe ge geen voorstander kunt zijn van een andere oplossing in politieke geschillen, dan den oorlog. Bij een oorlog is er natuurlijk geen sprake van recht: het land dat het beste oorlogsmaterieel, het best georganiseerde leger en vloot heeft, wint, breidt zich uit, en bedingt voordeelige vredesvoorwaarden. Het is in het groot, wat we in het klein toegepast, vuistrecht noemen, en hoewel we tegenwoordig lang aan dit vuistrecht ontwassen zijn, bestaan de oorlogen nog, en schijnt de tijd nog verre, dat zij tot het verleden zullen behooren. Integendeel, steeds nemen de krijgstoerusting toe, pantserschepen worden aangebouwd, legerhervormingen ingevoerd, en herhaaldelijk duiken geruchten op van oorlogen, die aanstaande zouden zijn.

En dat alles kost geld, veel geld, dat zoo uitstekend voor andere, betere doeleinden had kunnen worden benuttigd.

Ik meen hiermee eenigszins te hebben aangetoond, dat de oorlogen wel wreed, maar noch rechtvaardig, noch nuttig zijn; een andere vraag is echter, en hierop komt het ten slotte aan: zijn ze noodig?

Hierop meen ik een ontkennend antwoord te mogen geven; m.i. zou iedere questie, die thans door een oorlog wordt uitgemaakt, even goed kunnen worden opgelost door een onpartijdig scheidsgericht, waardoor duizenden menschenlevens, en in de tweede plaats, hoewel van minder belang, ontzaglijke sommen gelds gespaard zouden blijven. Waar afgunst bestaat tusschen twee volkeren, iets dat dikwijls de grondoorzaak was van een oorlog, wordt de verhouding er in den regel niet door verbeterd; ik wijs hierbij op den haat, die zelfs thans nog bij sommige Duitschers bestaat tegen Franschen en al wat Fransch is.

Zoo kom ik tot de conclusie, dat de wereldvrede een ideaal is, dat ten slotte kan worden bereikt. Hiervoor is slechts de wil noodig van de meerderheid der menschen:

Er zij vrede.

En dit moet bereikt worden door verspreiding der vredesideeën, zóó, dat tenslotte in alle staten het meerendeel der burgers zich openlijk voor den vrede verklaart. Dan zullen ook de politici, die toch ook uit de burgers voortkomen, den vrede willen, niet den vrede, waarbij ieder tot de tanden gewapend is, en die slechts een klein wolkje aan den politieken hemel behoeft, om in oorlog over te gaan, maar den vrede door recht. Hier te lande bestaat reeds de Algemeene Nederl. Bond: „Vrede door Recht”, die ten doel heeft, propaganda te maken voor die ideeën. Ik geloof dat er ook in Delft wel menschen zullen zijn, die die ideeën zijn toegedaan, en die alleen uit onbekendheid met den Bond, geen lid daarvan zijn. Diegenen noodig ik uit zich daarbij aan te sluiten.

Gij verklaart u hiermee, een voorstander te zijn van den vrede door recht, en draagt er toe bij, dat wij iets nader komen tot het schoone einddoel.

Geen zware geldoffers worden van u gevergd. Gij betaalt als minimum contributie slechts een gulden en ontvangt hiervoor nog het maandelijksch orgaan van den Bond. Gaarne zal ik mij belasten met het opgeven van hen, die lid wenschen te worden, wanneer zij zich slechts schriftelijk of mondeling tot mij wenden.

A. DE JONG Az.

Leeuwenhoeksingel 34.

Delft, 11/2 '06.

Vereeniging tot het uitgeven van beknopte handleidingen bij het onderwijs aan de T. H. S.

Mededeelingen van het Bestuur:

1°. Maandag 19 Februari werden in gecombineerde vergadering met het Bestuur de sub-commissies geïnstalleerd.

Aan de leden der Vereeniging, die raadgevingen of gegevens willen verstrekken, het doel der Vereeniging rakende, wordt verzocht zich daarvoor met de desbetreffende commissie in contact te stellen.

Het Bestuur stelde per circulaire de Hoogleraren aan de T. H. S. van de samenstelling der commissies op de hoogte.

Door een misverstand werden de sub-commissies in het vorige S. W. foutief gepubliceerd. De Mijnbouwkundige Commissie ontbrak en hun plaats werd abusievelijk door bouwkundigen ingenomen.

De juiste samenstelling is als volgt:

Commissie voor de Alg. Wetenschappen:	J. B. H. Coenen. W. J. Muller. M. E. van Terwisga.
Civiele Commissie:	A. L. Bakhuis. W. H. Brinkhorst. C. W. Lely.
Werktuigk. Commissie:	G. Ferguson. S. de Jonge Mulock Houwer. A. de Stoppelaar.
Mijnbouwk. Commissie:	C. M. Dozy. M. W. Julius. L. Löb.
Bouwkundige Commissie:	J. F. van Hoytema. H. J. Kiewiet de Jonge. J. B. van Lochem.
Technolog. Commissie:	W. H. A. van Alphen de Veer. J. Niermeijer. A. Ruijs.
Scheepsbkw. Commissie:	J. C. Arkenbout Schokker. J. H. A. W. v. Heerdt tot Eversberg. W. Royer.
Electrotechn. Commissie:	H. A. van Baak. J. van de Kamp. C. G. Rommenhüller Jr.

2°. Het ontwerp Reglement der Vereeniging ligt, alvorens het aan de goedkeuring der Algemeene Vergadering zal worden onderworpen, gedurende acht dagen ter lezing op de gebruikelijke plaatsen.

Aanmerkingen of amendementen gelieve men op de wit gelaten linker bladzijden van het ontwerp te schrijven.

3°. De „Commissie voor de Algemeene Wetenschappen” maakt bekend, dat harerzijds in bewerking zijn de beknopte handleidingen voor de *Theoretische Mechanica*, de *Differentiaalrekening* en het *Administratief Recht*.

De *Theoretische Mechanica* wordt bewerkt door Prof. G. Schouten; de Commissie meent in den geest van alle leden der Vereeniging te spreken, wanneer zij Z.H.G. voor deze uiterst welwillende en daadwerkelijke medewerking haar dank betuigt.

De *Differentiaalrekening* wordt bewerkt door den heer W. Th. Holtappel en komt eerdags ter perse.

Het *Administratief Recht* wordt bewerkt door den Heer J. W. Albarda.

De Commissie bereidt voor de bewerking der *Toegepaste Mechanica* en der *Analytische Meetkunde*.

Aan allen, die voor een bewerking dezer vakken in aanmerking wenschen te komen of de Commissie daarvoor van advies kunnen dienen, wordt verzocht hiervan aan een der commissieleden — bij voorkeur schriftelijk — kennis te geven.

Namens het Bestuur,

de Secretaris,

J. B. H. COENEN.

Havenstraat 3.

Armenzorg-Concert.

Het Bestuur van het D. S. M. G. Apollo is voornemens een' solistenavond te arrangeeren, waarvan de opbrengst zal ten bate komen aan Armenzorg.

De avond is bepaald op Donderdag 1 Maart a.s. Hunne welwillende medewerking verleen:

Mevrouw C. Kessler—Obermeyer, (alt), DEN HAAG.
Mejuffrouw Truce Rovers, (viool), ZWOLLE.
De Heer W. de Jongh Dzn, (piano), DEN HAAG.
De Heer Jos. van der Kun, (bariton), DEN HAAG.

De avond belooft er een te zijn vol kunstgenot, waar het Bestuur vernam, dat het programma o.a. zal bevatten:

Liederen:

Meine Liebe is grün wie ein Fliederbusch, BRAHMS;
Du bist Orplyd, mein Land, WOLFF;
Nur wer die Schnucht kennt, TSCAIKOWSKY;
Die Asra, W. DE IONGH DZN.

Ballade:

Archibald Douglas, CARL LÖWE.
Voor zang met pianobegeleiding.
Een deel uit de sonate van: OSCAR NEDBAL.
Voor viool met pianobegeleiding.
Fantasiën I en III, SCHUMANN.
Voor viool met pianobegeleiding.
Twee composities van: CHR. J. KRAH.
Voor viool met pianobegeleiding.
Preluden I en II, GERNSHEIM.
Voor piano-solo.

Het Bestuur hoopt binnenkort het volledige programma te kunnen publiceeren in de Delftsche Courant.

Het hoopt tevens op een goed gevulde zaal, zoowel om het goede doel, als om het aanlokkelijk programma.

Waar hier de heer De Jongh voor de 2^e maal zijne welwillende medewerking verleent, en wel als accompagnateur, solist en componist, en waar de heer Krah, eveneens oud-Apollo-lid, ons hier komt opzoeken als accompagnateur en componist, meent het Bestuur te mogen rekenen op groote belangstelling onder de Studenten.

De prijzen der plaatsen zijn: Zaal f 1,50; Balcon f 1,—. Aanvang 8 uur precies.

Apolloleden hebben natuurlijk vrijen toegang, doch het zal zeer geapprecieerd worden, indien zij toch kaarten nemen.

Even natuurlijk is het, dat alle niet-Apolloleden toegang hebben tegen entrée.

VERBETERING.

Tot onze spijt is in het verslag van de vergadering van ingeschrevenen een fout geslopen ten aanzien van de woorden van den heer Schokker. Zooals wij later vernamen was hij juist vóór het lid zijn van den President van den Senaat in zijn functie, hij wilde er slechts op wijzen dat dit in de circulaire wel, in de motie niet uitdrukkelijk vermeld stond. S.

ADVERTENTIEN.

EGLISE WALLONNE.

Service tous les dimanches à 10 heures et demie.

Passage-Bureau

J. DE KUYSER & ZONEN,
Oude Delft 229 en 231.

Stv. Mij „Rotterdamsche Lloyd”,
via Rotterdam-Marseille.

Stv. Mij „Nederland”,
via Amsterdam-Genua.

Alle informatiën zoowel voor passagiers als voor verzending van goederen kosteloos verkrijgbaar.

BERICHTEN EN MEDEDEELINGEN.

DELFT.

Het gezelschap „Leeghwater” houdt aanstaanden Maandag 26 Februari een gewone vergadering in de zaal van het Stations-Koffiehuis. Als spreker treedt op de heer A. B. JAPIKSE, W. I. te Rath, met een voordracht over: „Compound-Walserwerksmachines met omkeerbare beweging”.

Dinsdag 6 Maart, des avonds te 8 uur, zal in de Concertzaal van Stads Doelen het gezelschap „Practische Studie” een gewone vergadering houden. Lezing van den heer C. H. PETERS, Rijksbouwmeester, over „Philippo Brunellesco”.

DELFTSCHE STUDENTENBOND.

Het Bestuur heeft zich als volgt geconstitueerd:

C. M. SIMONS, President.
P. H. GOEDHART, secretaris.
JAC. TIELROOY, penningmeester.
P. KLINKENBERG Jz., } commissarissen.
L. M. VAN HENGELAAR Jr. }

Zaterdag 24 Febr., 's avonds 9¹/₂ uur, bestuursoverdracht.

AMSTERDAM.

Zaterdag 24 Februari a.s., 's avonds 8 uur, zal de Heer H. Pirene, hoogleeraar in de geschiedenis aan de universiteit te Gent, in de Aula der universiteit alhier, een redevoering houden over:

„Le mouvement social et économique des Pays Bas dans le seizième siècle”.

(Alle studenten hebben vrijen toegang.)

Naar aanleiding van deze lezing zegt Prof. H. Brugmans in Propria Cures o. m.:

(Pirene als) Waal van geboorte, geplaatst op den kathedraal der geschiedenis in de hoofdstad van Vlaanderen, kent hij de historie van de Nederlanden van noord en zuid als weinigen. Zijn geloofsbrieven heeft hij sedert een tiental jaren uitgezonden, uitnemende studiën over de meest uitéénlopende onderwerpen der Nederlandsche geschiedenis. En aan dat alles heeft hij de kroon opgezet door een geschiedenis van België te schrijven, die nog lang niet is voltooid, maar die, eenmaal tot stand gekomen, geen minder omvang en vooral geen minder beteekenis zal hebben dan Blok's geschiedenis van het Nederlandsche volk.

AGENDA.

DELFT.

Maandag 26 Februari. Schouwburg Stads Doelen. Rotterdamsch Tooneelgezelschap, 8e abbonem.-voorstelling: „Paddestoelen”; 8 uur.

DEN HAAG.

Vrijdag 23 Febr. Ned. Tooneel: „Domheidsmacht”; 8 uur.
Zaterdag 24 Febr. Fr. Opera: „La petite Bohème”; 8 uur.
Maandag 26 Febr. Gebouw v. K. en W. Amstels tooneelgezelschap: „Dokter Klaus”, met medewerking van Jacques de Boer; 8 uur.

ROTTERDAM.

Vrijdag 23 Febr. Groote Schouwb.: „Paddestoelen”; 8 uur.

TECHNISCHE BOEKHANDEL

J. WALTMAN JR.,

— BINNENWATERSLOOT 33. —

Van Hemert, Mechanica.

DEEL I.

Van dit werk zal ik op bestelling nog enkele exemplaren tegen den gewonen prijs van f 5 à contant kunnen leveren.

Bestellingen worden echter spoedig ingewacht, daar dit aanbod wegens den zeer geringen voorraad slechts tijdelijk is.

J. WALTMAN JR.

F. PLANTEMA, Werkt. Ing.,
- MARKT 7. -
Repetitor Theor. en Toegep. Mechanica,
Mech. Technologie, Natuurkunde.

D. DERKSEN, Leeraar Wiskunde,
Van Speykstraat 76,
'S GRAVENHAGE,
repeteert 1e jaars Anal. Meetkunde.

DELFTSCHE
Limonade-Siropen

Sinaasappel- of Oranje-Limonade
75 cts. per flesch; 6 flesschen franco zending.
NIEUWE LANGENDIJK 50.
Aanbevelend,
W. DE HOOGH.

GEOPEND:
Café Spatenbrau.
GORTSTRAAT 5. DEN HAAG.

A CONTANT.
Ter overname aangeboden:
1 v. Hemert Mechanica,
deel I, II ^{1c} gebonden in banden voor f 20,-
EN
1 v. Hemert Mechanica,
deel I, II ^{1c} ingenaaid voor f 17,50.
Adres onder No. 4138 aan het Bureau van dit Blad.

VRAAGT UWEN LEVERANCIER
„Stelio” Cigarettes.

Mocca (groen)	1 Ct.	Sultana (wit) goud	2 Ct.
Abbas (paarsch)	1 1/2 "	Khediye (blauw)	2 1/2 "
Hamit, Xamidié en		Extrafine (oranje)	3 "
Edimé m. goud mondst. 1 1/2 "		Fleur d'Orient	3 "
Balkan (rosa)	2 "	Grand Fizir	4 "
Kef (rood) kurk.	2 "	Imperiales	4 "

Verkrijgbaar in doosjes van 10-20-25-50 stuks en hooger.

Dames Sigaretten.

Harum	1 Ct.	Hanum	1 1/2 Ct.
-----------------	-------	-----------------	-----------

Uitsluitend handwerk met en zonder mondstuk door Turken vervaardigd.
Nooit heeft een Sigaret op zoo snelle wijze naam gemaakt en de gunst van het hooge publiek veroverd als de

STELIO.

De verkoopprijzen, zeer **billijk** en in kwaliteit alle **Imported Cigarettes** overtreffend, zijn door de Directie vastgesteld en staan onder contróle.

N.B. Indien een der boven vermelde merken bij Uwen leverancier niet voorhanden is, verzoeken zich te vervoegen voor gratis monsters naar de **Vorstenlanden**, Zoutsteeg 9/11, Amsterdam, waar de complete collectie steeds voorhanden is.

Eere-Kruis en Gouden Medaille te Londen op de „Indian and Colonial Exhibition” 1905.

Firma **STELIO EFSTATHOPOULOS**,
Turksche Sigarettenfabriek,
Laanweg o. h. Y, Amsterdam.

Nederlandsche
Staatsalmanak voor Iedereen

onder hoofdredactie van den heer

H. PYTTERSEN Tz.,
Oud-Lid van de Tweede Kamer der Staten-Generaal.

7e Jaargang. 1906.

Prijs slechts f 1,50. Gebonden f 1,90.

„Het is een onmisbaar handboek voor elk met het hoofd werkend Nederlander, hetzij studie-, bureau-, handels- of kunstmenschen.”
(Telegraaf.)

Voorhanden bij **J. WALTMAN Jr.,**
Boekhandel, Binnenwatersloot.

Voorhanden bij **J. WALTMAN Jr.,** Binnenwatersloot:

HET REMBRANDTBOEK
VOOR 1906

bevattende 25 reproducties naar Rembrandt's Schilderijen, Teekeningen en Etsen. Boek- en randversiering, benevens 12 teekeningen naar de natuur, speciaal voor deze uitgave vervaardigd, van de hand van **J. G. VELDHEER.**

In deze uitgaaf is getracht de onovertroffen veelzijdigheid van Rembrandt's kunst — door eenige uitnemende reproducties — te doen waardeeren. Men leert den Kunstenaar kennen als portretschilder, landschapschilder, schilder van komposities, genrestukken en bijbelsche tafereelen, als teekenaar van akt-studies en dierenstudies.

-:- -:- Prijs slechts f 1,40. -:- -:-